ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅੰਤਿਲ

ਬਨਾਮ

ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ.

ਜੁਲਾਈ 11, 2022

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਐੱਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਜੇ.ਜੇ]

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਨੁਦਾਨ. 41, 414, 88, 170, 204 ਅਤੇ 209 ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। 21 ਅਤੇ 22 ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ 41- ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ, ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੱਦ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਯੂ/ਐਸਐਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਕੋਡ ਦੇ 88, 170, 204 ਅਤੇ 209.

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐੱਸ.ਐੱਸ. 4364, 440- ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ 2/3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦੀ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ ਹਨ, ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਕਿੰਟਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। . 440, ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੈਕਿੰਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ

ਧਾਰਾ 440 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੰਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 436.4 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜੇਕਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ - ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਸਿਕ. 167(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਕਲਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਗ ਹੈ। 21 - ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਣਕਿਆਸੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੈਕੰ. 167(2), ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਘਾਣ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਸਿਕ. 170 ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਘੇਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। /ਐਸ. 170 ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹਨ, ਫਿਰ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973xਐਸ. 88 ਅਤੇ 204 ਸ. 204. ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੈਕੰਡ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 88 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 209 ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ। ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਇੱਥੇ ਵੀ, ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕਾਲ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਸਕਿੰਟ। 309 ਜ਼ਮਾਨਤ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ। 21-ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੈਕੰਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। 309 ਸੰਭਵ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ, ਟਾਲਣਯੋਗ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਸਕਿੰਟ। 389 ਜ਼ਮਾਨਤ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 389 ਹੈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਯੂ/ਐਸਐਸ। 437 ਜਾਂ 439, ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ "ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ" ਅਤੇ "ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ ਅਪਵਾਦ ਹੈ" ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ। ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ 436ਏ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਸਕਿੰਟ। 436ਏ- ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ। 4364, ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਵੀ - ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾ ਹੋਣ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਸਕਿੰਟ। 437 11 ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਸਕਿੰਟ। 440 ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ. 88 ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐੱਸ.ਐੱਸ. 4364, 309 167(2), 440-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਕਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ। 4364 ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ

ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਦੇ ਸਕਿੰਟ 309 ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਸੈਕੰਡ ਵਰਗੀ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ 167(2) ਦਾ ਉਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। 440

ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੀ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਹੁੰਚ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੂਤ ਹਨ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਅਸਫਲਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰੇਗੀ - ਇਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਇਕਸਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖੋ - ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੁਜਾਰੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਡਿਸਪੈਂਸੇਸ਼ਨ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੁਰਲੱਭਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਦੰਡਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਨਿਰੰਤਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਗੰਭੀਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ, ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਲਾ ਦਾ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14 ਅਤੇ 15.

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ - ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਬਕਾ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ - ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਫੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ - ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰੇਗਾ - ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਪਵਾਦ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ - ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1. ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਏ.) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਐਚ.) ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੀ.) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੀ.) ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ 2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 7608 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 07.02.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਭਾਵ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰ. 2020 ਦਾ 109, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ।

ਈ.) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 88, 170, 204 ਅਤੇ 209 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਫ.) ਸਿਧਾਰਥ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੀ.) ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਚ.) ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 440 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

i.) ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 440 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੇ.) ਜਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕੇ.) ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜੇਕਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਪਵਾਦ ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਐਲ.) ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਲਫਨਾਮੇ/ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 73][445-ਐਫ-ਜੀ; 446-ਏ-ਐਚ; 447-ਏ-ਸੀ]

ਨਿਕੇਸ਼ ਤਾਰਾਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2017] 12 ਆਰ 358; ਸੰਜੇ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 40: [2011] 13 ਆਰ 309; ਕੋਰੀ ਲੀ ਜੇਮਸ ਮਾਇਰਸ ਬਨਾਮ ਹਰ ਮੈਜੇਸਟੀ ਦ ਕਵੀਨ 2019 ਐਸਸੀਸੀ 18; ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਕੇਵਿਨ ਐਂਟੀਕ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 2017 ਐਸਸੀਸੀ 27; ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 273: [2014] 8 ਆਰ 128; ਇੰਦਰ ਮੋਹਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ (2007) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2007] 10 ਆਰ 847; ਪੰਕਜ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2018) 5 ਐਸਸੀਸੀ 743: [2018] 9 ਆਰ 248; ਐਮ. ਰਵਿੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 485; ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 676; ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, 1980 (1) ਐਸਸੀਸੀ 81: [1979] 3 ਆਰ 169; ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 2017 (5) ਐਸਸੀਸੀ 702 [2017] 2 ਆਰ 626; ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 2005 (7) ਐਸਸੀਸੀ 387: [2005] 2 ਐਸਯੂਪੀਐਲ. ਆਰ 1172; ਅਤੁਲ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. &ਏਐਮਪੀ; ਐਨ.ਆਰ. 2014 (9) ਐਸਸੀਸੀ 177: [2014] 14 ਆਰ 1188; ਅੰਗਨਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2009) 3 ਐਸਸੀਸੀ 767: [2009] 1 ਆਰ 941; ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 868; ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2015) 13 ਐਸਸੀਸੀ 605; ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਟੀ, ਦਿੱਲੀ (2001) 4 ਐਸਸੀਸੀ 280: [2001] 2 ਆਰ 684; ਬਾਲਾਸਾਹਿਬ ਸਤਭਾਈ ਮਰਚੈਂਟ ਕੋਪ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ vx. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 2011 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 1261; ਇਨ ਰੀ ਕੈਨੇਥ ਹੰਫਰੀ, ਐਸ 247278; 482 ਪੀ.3ਡੀ 1008 (2021); ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਏ. ਨਜੀਬ (2021) 3 ਐਸਸੀਸੀ 713; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 731: [1994] 4 ਐਸਯੂਪੀਐਲ. ਆਰ 386; ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (2020) 13 ਐਸਸੀਸੀ 791 [2019] 14 ਆਰ 450; ਸੰਜੇ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 40: [2011] 13 ਆਰ 309; ਅਰਨਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 427- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2017] 12 ਆਰ 358 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 11 ਲਈ

[2011] 13 ਆਰ 309 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 12 ਲਈ

(2019) ਐਸਸੀਸੀ 18 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 16 ਲਈ

(2017) ਐਸਸੀਸੀ 27 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 16 ਲਈ

[2014] 8 ਆਰ 128 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 25 ਲਈ

[2007] 10 ਆਰ 847 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 32 ਲਈ

[2018] 9 ਐਸਸੀਆਰ 248 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 32 ਲਈ

(2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 485 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 36 ਲਈ

(2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 676 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 36 ਲਈ

[1979] 3 ਐਸਸੀਆਰ 169 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 41 ਲਈ

[2017] 2 ਆਰ 626 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 41 ਲਈ

[2005] 2 ਸਪਲ. ਆਰ 1172 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 41 ਲਈ

[2014] 14 ਆਰ 1188 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 44 ਲਈ

[2009] 1 ਆਰ 941 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 44 ਲਈ

(2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 868 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 44 ਲਈ

(2015) 13 ਐਸਸੀਸੀ 605 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 47 ਲਈ

[2001] 2 ਐਸਸੀਆਰ 684 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 53 ਲਈ

(2021) 3 ਐਸਸੀਸੀ 713 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 64 ਲਈ

[1994] 4 ਸਪਲ. ਆਰ 386 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 64 ਲਈ

[2019] 14 ਆਰ 450 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 66 ਲਈ

[2011] 13 ਆਰ 309 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 66 ਲਈ

(2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 427 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 68 ਲਈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 1849। 2021 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰ. 5191 ਵਿੱਚ।

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਮਆਐਸਸੀ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 01.07.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। 2021 ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੰਬਰ 7598।

ਨਾਲ

2021 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰ. 5191 ਵਿੱਚ 2021 ਦੀ ਫੁਟਕਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 29164

ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਚਿਰਾਗ ਮਦਾਨ, ਹਾਰਦਿਕ ਰੁਪਾਲ, ਮਿਸ. ਸ਼ੁਭਾਂਗੀ ਜੈਨ, ਆਯੂਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਲਕਸ਼ੈ

ਮਹਿਤਾ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਗੌਰਵ, ਅਕਬਰ ਸਿੱਦੀਕ, ਕੁ. ਅੰਜੂ ਕੇ. ਵਰਕੀ, ਮਿਸ.

ਸਾਇਰੀਕਾ ਰਾਜੂ, ਸ. ਅੰਨਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼, ਮਿਸ. ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾਸ, ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਖਿਲ, ਉਦੈ ਖੰਨਾ, ਰਿਤਵਿਜ਼ ਰਿਸ਼ਭ, ਅੰਸ਼ੁਮਨ

ਸਿੰਘ, ਅੰਕਿਤ ਭਾਟੀਆ, ਹਰਸ਼ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੌਤਮ ਅਵਸਥੀ, ਅਮਿਤ ਕੇ. ਨੈਨ, ਕੁ. ਸਟੂਤੀ ਗੁਜਰਾਲ, ਸ. ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਰਮਾ, ਸ. ਸੌਸ਼ਰੀਆ

ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਅਰਜੁਨ ਗਰਗ, ਸ. ਮਹੇਸ਼ ਸਹਸ੍ਰਨਾਮਨ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਰੋਹਨ ਦਕਸ਼ਿਨੀ, ਕੁ. ਪੂਜਾ ਕੋਠਾਰੀ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਥੂਲ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਾਜੋਪਾਧਿਆਏ,

ਹਵੇਲੀਆ, ਸਾਹਿਲ ਘਈ, ਕੁ. ਪ੍ਰਿਯਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੀ.ਐਚ., ਸਈਅਦ ਫਰਾਜ਼ ਆਲਮ, ਕੁਸ਼ ਆਕਾਸ਼ ਨੰਦੋਲੀਆ, ਕੁ. ਸਗੁਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਰਸ਼ਿਤ ਆਨੰਦ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਓ, ਈ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ.ਐਮ.ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਜੇ.

"ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਿਪੱਕ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਫਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ"

- ਜੌਨ ਈ.ਈ.ਡੀ. "ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਲੇਖ" ਵਿੱਚ 1. ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 170 ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।), ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ। ਦਖਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 07.10.2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਹੈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

ਅਸੀਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਦ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ/ਕਿਸਮਾਂ

ਏ) 7 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਬੀ ਅਤੇ ਡੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

ਅ) ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ।

ਸੀ) ਐਨਡੀਪੀਐਸ (ਐਸ.37), ਪੀਐਮਐਲਏ (ਐਸ.45), ਯੂਏਪੀਏ (ਐਸ.43ਡੀ(5), ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 212(6), ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ।

ਡੀ) ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

1) ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2) ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ।

(ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ, 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 615)

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਏ

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ

ਏ) ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਮ ਸੰਮਨ/ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਮੇਤ।

ਬੀ) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰੀਰਕ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੀ) ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਨਬੀਡਬਲਿਊ।

ਡੀ) ਐਨਬੀਡਬਲਿਊ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ/ਸੰਮਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਐਨਬੀਡਬਲਿਊ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ /ਐਸ.

ਈ) ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭੌਤਿਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬੀ/ਡੀ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੀ

ਵਰਗ ਬੀ & ਡੀ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਸ.37, 45 ਪੀਐਮਐਲਏ, 212(6) ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ 43 ਡੀ(5) ਦੇ ਯੂਏਪੀਏ, ਪੀਓਐਸਸੀਓ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ।"

ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੈਟਾਗਰੀ ਏ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੀਆਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨਾ ਹੀ ਸੰਮਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਾਵੀ ਰਿਕਵਰੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਹੁੰਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ "ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ" ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਦੇ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੇ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 40 ਨੇ ਪੈਰਾ 39 ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। :

ਏ) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ

ਬੀ) ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਐਸਐਲਪੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਲੋੜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣ।

ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ।"

2. ਦੋ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਐੱਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 1849/2021 ਅਤੇ ਐੱਮ.ਏ. ਡਾਇਰੀ ਨੰ.29164/2021, ਸ਼੍ਰੇਣੀ "ਸੀ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਰਿਆ, ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 16.12.2021 ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਆਇਆ:

"ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਟਿਊਨਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਜੋ 07.10.2021 ਦੇ ਸਾਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ। ਹੁਕਮ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਬੇੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੋਚ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸੀ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ (ਪੀਐਮਐਲਏ) ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 838/2021 ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁ. ਮਿਤੀ 16.08.2021

3. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ।

4. ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ

5. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ 2/3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀ ਹਨ। ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸੰਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।

ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

6. 'ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਾਰੰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਵਿਸਤਾਰ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

7. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

8. "ਜ਼ਮਾਨਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਸਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ।

9. ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰੇਗਾ। "ਜ਼ਮਾਨਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਲੈਕਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 9ª ਈਡੀਐਨ., ਪੀਜੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 160 ਜਿਵੇਂ:-

"ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਕਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਬਾਂਡ; ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

10. ਵਾਰਟਨਜ਼ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ, 14ਵੀਂ ਐਡ., ਸ. 105 ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

"ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਜਾਂ ਕੈਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਣੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭੱਜਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ, ਆਦਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।"

ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਯਮ ਹੈ

11. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਕੇਸ਼ ਤਾਰਾਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 1, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"19. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ [ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ, (1980) 2 ਐਸਸੀਸੀ 565: 1980 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) ਵਿੱਚ 465], ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 586-88, ਪੈਰਾ 27-30)

"27. ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਧਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ 1924 ਵਿੱਚ ਸੀ. ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਗੇਂਦਰ ਨਾਥ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਇਨ ਰੀ [ਨਗੇਂਦਰ ਨਾਥ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਇਨ ਰੀ, 1923 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 318: ਏਆਈਆਰ 1924 ਕੈਲ 476: 1924 ਸੀਆਰ ਐਲਜੇ 732], ਏਆਈਆਰ ਪੀਪੀ 479-80 ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਹੀ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ "ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕੇਸ" ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੇ.ਐਨ. ਜੋਗਲੇਕਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕੇ.ਐਨ. ਜੋਗਲੇਕਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, 1931 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਆਲ 60: ਏਆਈਆਰ 1931 ਆਲ 504: 1932 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 94] ਧਾਰਾ 498 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 439 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 437 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 498 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਕੋ ਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮਰਾਟ v. ਐਚ.ਐਲ. ਹਚਿਨਸਨ [ਸਮਰਾਟ v. ਐਚ.ਐਲ. ਹਚਿਨਸਨ, 1931 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਆਲ 14: ਏਆਰ 1931 ਏਐਲਐਲ 356: 1931 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 1271], ਏਆਰ ਪੀ. 358 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਖੁਦ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਬੇਰੋਕ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਕਲਮੰਦੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਖਾਸ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ ਕਲਾਸਾਂ

ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹਰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

28. ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਲਾਇਰ, ਜੇ., ਗੁਡੀਕਾਂਤੀ ਨਰਸਿਮਹੁਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਗੁਡੀਕਾਂਤੀ ਨਰਸਿਮਹੁਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 240: 1978 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 115] ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 242) , ਪੈਰਾ 1)

1.... [ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ] ਮੁੱਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆਂ, ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ.... ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਆਖਰੀ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਨ ਹਨ।"

29. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਯੂਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ) [ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਯੂਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ), (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 118: 1978 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 41] ਵਿੱਚ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਜੇ. ਅਦਾਲਤ ਲਈ, ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 129, ਪੈਰਾ 29)

'29... ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਗੇ।

30. ਅਮਰੀਕਨ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ (ਦੂਜਾ, ਭਾਗ 8, ਪੰਨਾ 806, ਪੈਰਾ 39), ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

'ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਬਾਂਡ ਉਸ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

XXX XXX XXX

24. ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਏ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 21 ਨੇਮ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਏ (ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਨਾਲ) ਵਿੱਚ ਇਹ

ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਰਟੀਕਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ [ਦੇਖੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 359(1)]। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 21 ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ [ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248] ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ।"

12. ਅੱਗੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੇ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 40 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ:

"21. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਰਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਦੰਡਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੋਕਥਾਮਯੋਗ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ।

22. ਮੁਢਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਲੋੜ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, "ਜ਼ਰੂਰੀ" ਆਪਰੇਟਿਵ ਟੈਸਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰੇਗਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਅਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚੋ।

23. ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦੰਡਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੂਰਵ ਆਚਰਣ ਦਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਬਕ ਵਜੋਂ ਕੈਦ ਦਾ ਸਵਾਦ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ।"

ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ

13. ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਧਿਰ 'ਤੇ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਉਸ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟਿਡ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 (2), 1966 ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ

ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 11, ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

15. ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਨਕਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

16. ਕੋਰੀ ਲੀ ਜੇਮਸ ਮਾਇਰਸ ਬਨਾਮ ਹਰ ਮੈਜੇਸਟੀ ਦ ਕੁਈਨ, 2019 ਐਸਸੀਸੀ 18 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੈਰਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਕੇਵਿਨ ਐਂਟੀਕ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ., 2017 ਐਸਸੀਸੀ 27:

"ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਵਾਜਬ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਗਿਆਨਵਾਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ: ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਾਜਬ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਉਪਬੰਧ "ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ" ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਨਕਾਰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਬਾਹਰੀ. ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ, ਵਾਜਬ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਦਰਾ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਘੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੈੜੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੂਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ 515(1) ਤੋਂ (3) ਤੱਕ। ਅਪਵਾਦਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰੀਲੀਜ਼ ਡਿਫੌਲਟ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਪੈੜੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕ੍ਰਾਊਨ ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰੂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਾਰਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਰੂਪ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੈੜੀ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਰੂਪ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਜੱਜ ਲਈ ਘੱਟ ਕਠੋਰ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਫਾਰਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਠਿਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਔਖੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਕਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਕਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਕਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਕਮ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਜੱਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਐੱਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ. 515(4) ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰ. v ਐਸਟੀ ਸੀਐਲਓਯੂਡੀ, 2015 ਐਸਸੀਸੀ 27, [2015] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਮੀਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 328"

17. ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ।

18. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਇਕਸਾਰ ਸਟੈਂਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧ

"ਇੱਕ ਬੇਕਾਬੂ ਸ਼ਕਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ"

-ਹੈਰੋਲਡ ਲਾਸਕੀ ਨੇ "ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ 19 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, ਇੱਕ ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਅਤੇ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ.

20. ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਜ਼ਮਾਨਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 2ਏ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੋਡ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41. 41ਏ ਅਤੇ 60ਏ

ਅਧਿਆਇ V

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ

41. ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। (1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

(ਏ) ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ:

(ਬੀ) ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੇਕਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:-

(i) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(ii) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-

(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜਾਂ

(ਡੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਰਮਾਉਣ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਾਂ

(ਸੀ) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।

(ਬੀਏ) ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ। ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਜਿਸਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਕਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(1) ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਤੋਂ ਭਗੌੜਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ; ਜਾਂ

(8) ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਹਵਾਲਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਐਚ) ਜੋ, ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਧਾਰਾ 356 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(1) ਜਿਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਗ, ਭਾਵੇਂ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(2) ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ।

41ਏ. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ. (1) [ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ], ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ , ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

(4) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸਨੂੰ

XXX XXX XXX

60 ਏ. ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।"

21. ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 41 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਰਮਾਉਣ, ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

22. ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

23. ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

24. ਸੈਕਸ਼ਨ 41ਏ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 41(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ.. ਧਾਰਾ 41ਬੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

25. ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 273 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ:

"7.1. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸਾਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਕੇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤ ਗਾਇਬ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ, ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7.2 ਕਨੂੰਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

7.3 ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਿਉਂ? ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ? ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ? ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਈ) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

8. ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22(2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 57 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ:

8.1 ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 167 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਵੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਹ

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ, ਆਮ ਅਤੇ ਖੁੜਸਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8.2 ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 167 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ, ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ।

8.3 ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਕਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣਾ ਆਦਿ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੱਥ, ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ।

8.4 ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਰਨ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ।

9.. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 41(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਂ. ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ

ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

10. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 41 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

11. ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

11.1. ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ;

11.2. ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 41(1)(ਬੀ)(i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੈਕ ਲਿਸਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

11.3. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ/ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਗਈ ਚੈਕ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ;

11.4. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ;

11.5 ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਿਖਣਾ,

11.6 ਧਾਰਾ 41-ਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

11.7 ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

11.8 ਸਬੰਧਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

12. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਜਾਂ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ।"

26. ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

27. ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41(1)(ਬੀ)(i) ਅਤੇ (ii) ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) (ਬੀ) (i) ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਤੱਤ' ਅਤੇ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

28. ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। 07.02.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ 2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 7608 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2020 ਦੇ ਕੰਟੈਂਪਟ ਕੇਸ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 480 ਵਿੱਚ 28.10.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 2020 ਦਾ 25054, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2020 ਦਾ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 109, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2017 ਮਿਤੀ 07.02.2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. 7608 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) 420 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। 2021 ਮਿਤੀ 10.05.2021 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐੱਮ.ਪੀ. 2021 ਦਾ ਨੰਬਰ 1291 ਮਿਤੀ 16.06.2022

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਸਟੈਂਡਿੰਗ। ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ 2020 ਦਾ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 109। ਅਸੀਂ ਹਿਸੂਸ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ

ਅੱਗੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

30. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 41ਏ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਉਤਰਨਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੀਆਂ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਛੋਹ ਉੱਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 60ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਤੇ 88

"87. ਸੰਮਨ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ, ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ-

(ਏ) ਜੇਕਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

88. ਦਿੱਖ ਲਈ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

31. ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 87 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

32. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦਰ ਮੋਹਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ, (2007) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1. ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। , ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਦਰ ਮੋਹਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ, (2007) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

"50. ਸਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, 1776, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, 1789, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, 1966 ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ-ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

51. ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

52. ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੋਕਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

53. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦਾ ਇੱਛਤ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ:

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

32. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦਰ ਮੋਹਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ, (2007) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1. ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। , ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ

ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਦਰ ਮੋਹਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ, (2007) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

"50. ਸਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, 1776, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, 1789, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, 1966 ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ-ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

51. ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

52. ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੋਕਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

53. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦਾ ਇੱਛਤ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ:

33. ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ, ਪੰਕਜ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (2018) 5 ਐਸਸੀਸੀ 743 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

"12. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਂਡ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 88 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਂਡ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 88 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ,

13. ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਦੇ ਅਧਿਆਇ VI। "ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ VI ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਏ. ਸੰਮਨ; ਬੀ. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ; ਸੀ. ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਅਟੈਚਮੈਂਟ; ਅਤੇ ਡੀ. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਨਿਯਮ। ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"88. ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

14. ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀ ਸੀ।

XXX XXX XXX

22. ਧਾਰਾ 88 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 88 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 88 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।"

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2)

167. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।-

(1) XXX XXX XXX

(2) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ

(ਏ) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਰੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(i) ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

(ii) ਸੱਠ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੈ ਲਈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ,

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕੇਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਐਲ- ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਪੈਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ II-ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕੇਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਔਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਿਮਾਂਡ ਹੋਮ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

34. ਧਾਰਾ 167(2) ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਫਲਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੱਕ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮਹਾਂਮਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਮ. ਰਵਿੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 485 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"II. ਧਾਰਾ 167(2) ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ

17. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਆਚਾਰੀਆ [ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ] ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਆਚਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2001) 5 ਐਸਸੀਸੀ 453 2001 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 760] ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 472, ਪੈਰਾ 13)

"13.... ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸਬਟਰਫਿਊਜ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

17.1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਪਹੁਦਰੀ, ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 167(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ" ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਾਰਾ 21 ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ.

17.2. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ("1898 ਕੋਡ") ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, 15 ਸੀ। ਦਿਨ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਕਸਰ ਅਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮੁਢਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ" ਦਾਇਰ ਕਰਨਗੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ. ਫਿਰ ਰਾਜ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਅਤੇ 1898 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 344 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੋਰ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਅਧਿਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 14 (ਖੰਡ II, 1948, ਪੰਨਾ 758-760) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ. ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ

ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

17.3. ਇਸ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 14 ਵਿੱਚ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿ "ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17.4. ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ. 41 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 (ਵੋਲ. 1, 1969, ਪੰਨਾ 76-77)। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ "ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ" ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 1898 ਕੋਡ ਦੀ 344 ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ 167. ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ "ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਏ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਅਧਿਕਤਮ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ. 37 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਰੁਟੀਨ ਦੀ ਗੱਲ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।

17.5 ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 41 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 1970 ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ:

"3. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ:

(1) ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

17.6. ਇਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਅਜੋਕੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਰਨ ਲਈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 167(2) ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਗਲੇਰੀ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਇਹ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਗੁਆਵੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨਕੀਤਾ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰੇ।

17.7. ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 167(2) ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ [ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2017) 15 ਐਸਸੀਸੀ 67: (2018) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 401), ਜਿਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 167(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ- ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ [ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2017) 15 ਐਸਸੀਸੀ 67: (2018) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰ) 401) ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਕੀ, ਪਹਿਲਾਂ, 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਧਾਰਾ 167(2)(ਏ)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕੈਦ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ 10 ਸਾਲ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਦ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 167(2) ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦਲੀਲਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ. & 99, ਪੈਰਾ 29, 32 ਅਤੇ 41)

"29. ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ

ਜਾਂ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

XXX xxx XXX

32... ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬੇਲੋੜਾ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਜਾਂ ਪਾਠ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ।

XXX XXX XXX

41. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਸਮੀ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿੱਟਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂ ਰਸਮੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀਆਂ।

17.8. ਅਸੀਂ ਐਸ ਕਾਸੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [ਐਸ. ਕਾਸੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (2021) 12 ਐਸਸੀਸੀ 1: 2020 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 529], ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

17.9 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤੰਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਠੋਸ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

17.10 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ (ਸੁਪਰਾ) ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ

ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਸਤੂਆਂ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਪ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ।

17.11 ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦੁਬਿਧਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਕਰਾਂਗੇ। ."

35. ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਸਹੀ ਵਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਘਾਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖਣ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 170:

"170. ਸਬੂਤ ਕਾਫੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੇਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। (1) ਜੇਕਰ, ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਜ਼ਮਾਨਤਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

36. ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 676 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 170 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਭੂਮਿਕਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਾਰਾ 170 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 170 ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਲਈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 676 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

“ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

5. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ [ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ, 2004 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 53: (2004) 72 ਡੀਆਰਜੇ 629] ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 170 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ ਪੈਰਾ 15-16 ਅਤੇ 19-20)

"15. ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ "ਕਸਟਡੀ" ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

16. ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ/ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਤਾਂ ਫਰਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਮਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਈ.ਓ. ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXX

XXX

XXX

19. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਹਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

20. ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਹੈ। ਆਮ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਤਿ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖਾਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੁਰਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ, ਕਿ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

6. ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 2018 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 12306 (2018) 254 ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ. 641] ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ, 2004 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 53: (2004) 72 ਡੀਆਰਜੇ 629] ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਕਿ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ/ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। .

8. ਦੀਨਦਿਆਲ ਕਿਸ਼ਨਚੰਦ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (ਦੀਨਦਿਆਲ ਕਿਸ਼ਨਚੰਦ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, 1982 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਗੁਜ 172: 1983 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 1583] ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਗੁਜ ਪਾਰਸ 2 ਅਤੇ 8)

"2... ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ ਅਰਥਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 4 ਅਤੇ 5, ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਹਨ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸੀ. ਮੁਲਜ਼ਮ 4 ਅਤੇ 5 ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

XXX XXX XXX

8. ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਮਲੇ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਲੋੜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਣ।"

9. ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਧਾਰਾ 170 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ

ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 170 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ "ਕਸਟਡੀ" ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਘਿਨੌਣਾ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ [ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ, (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 260: 1994 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1172]। ਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਭਗੌੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰੀ ਕਿਉਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

11. ਅਸੀਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ (ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ) ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਓਐਫ ਯੂ.ਪੀ. (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 260: 1994 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1172] ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਉਪਚਾਰਿਕਤਾ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 170 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 170 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ।"

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 209

"204. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ। (1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

(ਏ) ਸੰਮਨ-ਕੇਸ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਵਾਰੰਟ-ਕੇਸ, ਉਹ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ (ਜੇ ਉਸਦਾ ਖੁਦ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ।"

"209. ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜਦੋਂ ਜੁਰਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਪੇਸ਼

ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਕਰੇਗਾ-

(ਏ) ਧਾਰਾ 207 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 208 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

(ਬੀ) ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੋ;

37. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੋਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ।

38. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੁਰਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸਦੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ। ਇੱਥੇ ਵੀ, ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਸਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਹੈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾਈ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਾਂਡ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 88 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309

39. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ 13 ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਐਕਟ 22 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:

"309. ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। (1) ਹਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਨ-ਪ੍ਰਤੀ-ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 376, [ਧਾਰਾ 376ਏ, ਧਾਰਾ 376ਏਬੀ, ਧਾਰਾ 376ਬੀ, ਧਾਰਾ 376ਸੀ, ਧਾਰਾ 376ਡੀ, ਧਾਰਾ 376 ਡੀਏ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਡੀਬੀ (45 ਜਾਂ 18) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਜੇ ਅਦਾਲਤ, ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ, ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਯੋਗ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[ਇਹ ਵੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(ਏ) ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ;

(ਬੀ) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਧਿਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਧਿਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਿਰਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।]

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 1 ਜੇਕਰ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 2. ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

40. ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਲਤਵੀ ਨਾ ਕੀਤੀ

ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਵਾਹ ਜਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਤਿਆਗ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਕੱਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੁਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਕੈਦ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਨਿਜੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

41. ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਿਵਾਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਮੁਲਤਵੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਸੰਭਵ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ, ਟਾਲਣਯੋਗ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣਾਂ:

ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, 1980 (1) ਐਸਸੀਸੀ 81:

"2. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ 5 ਫਰਵਰੀ, 1979 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪੜਾਅ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ 8 ਅਤੇ 9 ਜਨਵਰੀ, 1979 ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ 5, 7 ਜਾਂ 9 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਇਹਨਾਂ ਗੁਆਚੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਨੰਗੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਰੀਬ ਦੋਸ਼ੀ, "ਛੋਟੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਲੰਬੀ ਸੈਲੂਲਰ ਗੁਲਾਮੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਟੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1978) 2 ਆਰ 621: (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248] ਦੀ ਧਾਰਾ 21 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਲਾਖਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਵਾਜਬ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਾਜਬ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ' ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਕੇਸ [(1978) 2 ਆਰ 621: (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248] ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਰਥ ਹੈ।

3. ਹੁਣ, ਸਾਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜੋਖਮ ਹੀ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, ਇਸਦੇ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਰਾਣੀ ਕੋਡ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਘੋਲਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗ਼ੈਰ-ਗ਼ਰੀਬ ਹੀ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਸਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਰਕਮ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਲੈਂਸੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਘੋਲਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਟਾਊਟਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਗੌੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ. (2) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (3) ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੋਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਭਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਥੇ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਦਾ ਦਮਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬੇਵੱਸ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ:

ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਅੱਜ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁਢਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਸਟੀਕ ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨਵਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨਹਟਨ ਬੇਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਬੇਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਰੀਬ ਆਪਣੀ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇੰਨੇ ਗਰੀਬ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਛੋਟੀ ਰਕਮ.

ਗੁਜਰਾਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਿਵੇਂ ਸਖ਼ਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਮਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰਾ:

ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਪਰ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤ, ਉਹ ਕਾਰਕ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਢੁਕਵੇਂ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਅਮੀਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਉਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਰੀਬ

ਆਪਣੀ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੁਕਸ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1966 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਿੰਡਨ ਬੀ. ਜੌਹਨਸਨ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਹੀ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਅੱਜ, ਅਸੀਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਾਂ: ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ।

ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ 1789 ਦੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਐਕਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਰਾਤਨ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਅਣਜਾਣਤਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਇਹ ਮਕਸਦ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਗਰੀਬ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ, ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ

ਪਾਸ

ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗਰੀਬ ਹੈ...

ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਇਲਾਜ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ, ਅਮੀਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ।

4. ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਭੱਜਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਰਾਬਰ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਗਣਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਦਸਤਖਤ ਧੁਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਚਾਰ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ। , ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਥਿਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਆਦਿ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ

ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕੇਵਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਚੰਗੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਮਝ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

1. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ।

2. ਉਸਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਥਿਤੀ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ,

3. ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ,

4. ਉਸਦੀ ਨੇਕਨਾਮੀ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ,

5. ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਪੂਰਵ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਮੇਤ ਉਸਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ,

6. ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜੋ ਉਸਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਗੇ,

7. ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਰਕ ਗੈਰ-ਦਿੱਖ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ

8. ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ, ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। -ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਬਦਨਾਮ ਮਾੜਾ ਚਰਿੱਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਹੈ (ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਿਰਫ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ), ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਉਹ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕਾ ਭਰ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ- ਅਤੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਘੋਲਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਘੋਲਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਉਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ। ਕੈਦ ਤੋਂ. ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਦੋ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਦਰਾ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਰਾਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ।

5. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਸ ਘੋਰ ਇਨਕਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਦੇਰੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਗਿਣਤੀ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾੜੀ ਹੈ: ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਮਾੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ 3 ਜਾਂ 5 ਜਾਂ 7 ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 10 ਸਾਲ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਸੋਧ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 3 ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

ਹਰ ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਵੇਂ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ (1978) 2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ 621: (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248)। ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਵਿਧੀ "ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ" ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਾਂਝੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੈਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ

ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਨਿਆਂ ਇੱਕ ਅਰਥਹੀਣ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।"

• ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਆਰ.ਐਸ., 2017 (5) ਐਸਸੀਸੀ 702:

"28. ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਪਦੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਤੱਤ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਾਰਵਾਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਘਾਟ ਇਕ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਲੱਭਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਲਾਚਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

29. ਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ:

29.1. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ-

29.1.1. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

29.1.2. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,

29.1.3. ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

29.1.4. ਧਾਰਾ 436-ਏ ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਡਰਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

29.1.5. ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਟਚਸਟੋਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

29.2. ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੰਜ

ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ, 29.3. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ,

29.4. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖਾਂ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ;

29.5. ਹਰੀਸ਼ ਉੱਪਲ (ਹਰੀਸ਼ ਉੱਪਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (2003) 2 ਐਸਸੀਸੀ 45] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ।

30. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ [ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ (7) ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1995) 5 ਐਸਸੀਸੀ 326: 1995 ਐਸਸੀਸੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ। (ਸੀਆਰਆਈ) 913), ਅਖ਼ਤਰੀ ਬੀ [ਅਖ਼ਤਰੀ ਬੀ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਸਟੇਟ, (2001) 4 ਐਸਸੀਸੀ 355: 2001 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 714], ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ [ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਜੇਠਾਨੰਦ, (2013) 5 ਐਸਸੀਸੀ 202: (2013)) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰv) 754], ਠਾਣਾ ਸਿੰਘ [ਥਾਣਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਬਿਊਰੋ, (2013) 2 ਐਸਸੀਸੀ 590: (2013) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 818), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ [ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ (ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 731, ਪੈਰਾ 15: 1995 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 39), ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ (ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ, (2012) 2 ਐਸਸੀਸੀ 688: (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 986], [ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ., (2017) 3 ਐਸਸੀਸੀ 658: (2017) 3 ਐਸਸੀਸੀ 665: (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀiv) 311: (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀiv) 318: (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 228: (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 235: (2017) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 724: (2017) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 731], ਹਰੀਸ਼ ਉੱਪਲ [ਹਰੀਸ਼ ਉੱਪਲ v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2003) 2 ਐਸਸੀਸੀ 45] ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।"

• ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 2005 (7) ਐਸਸੀਸੀ 387:

“8. ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਵੀਪ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਟੀਕਲ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਾਂਝੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਾਂਝੇ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਾਂਝੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬੇਲੋੜੀ

ਲੰਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਸ਼ਕਲ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1977) 4 ਐਸਸੀਸੀ 291: 1977 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 559] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀਪੀ. 292-93, ਪੈਰਾ 2)

"ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। , ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਪਣਯੋਗ ਦੂਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਪੰਜ ਜਾਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪੰਜ ਜਾਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕੈਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ? ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ: "ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਹੈ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤੁਹਾਡੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਵੋ?" ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ? ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਜੱਜ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਛਤਾਵੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਇਹ ਉਸਦੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰੋ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।"

9. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸਿਰਫ ਵਿਆਪਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ, ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਅਰਥ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਫਾਰਮੂਲਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।

10. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਮਪਾਲ ਕੇਸ [(2000) 1 ਚੈਨ ਐਲਆਰ 74] ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਰਮਪਾਲ ਕੇਸ [(2000) 1 ਚੈਨ ਐਲਆਰ 74] ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: (ਚੈਨ ਐਲਆਰ ਪੰਨਾ 87, ਪੈਰਾ 18)

“ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ, ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।"

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389

"389. ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ; ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ (1) ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਉਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਜ਼ਾਯਾਫ਼ਤਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ।

(i) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ

(ii) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

42. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪੈਂਡਿੰਗ ਅਪੀਲ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 389 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਭਿਆਸ ਯੋਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 437 ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੁਣਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ" ਅਤੇ "ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ ਅਪਵਾਦ ਹੈ" ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸਨੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ. ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਾਰਕ

43. ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਮੁਅੱਤਲ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਲੰਬਿਤ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਧਾਰਾ 436ਏ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ।

44. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣਾਂ:

• ਅਤੁਲ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. & ਏਐਨਆਰ., 2014 (9) ਐਸਸੀਸੀ 177:

"13. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 389 ਸੀਆਰਪੀਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੈ, ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੈ; ਧਾਰਾ 389 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ।

14. ... ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਖਤ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਹੈ, ਉਮਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਨਿਆਂ-ਸਪੁਰਦਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਆਦਿ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪੜਾਅ."

• ਅੰਗਨਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (2009) 3 ਐਸਸੀਸੀ 767:

"14. ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਟਰੈਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਗੇ।

• ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵੀ. ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 868:

"13. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 389 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਵੇਂ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ

ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੂਜਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ।

14. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰਕ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

45. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਦੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਸੁਵਿਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ

436ਏ. ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਇਸ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ (ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਂਡ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੰਘੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

46. 2005 ਦੇ ਐਕਟ 25 ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਝਾ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਟਰਾਇਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਦਾਖਲਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਵੀ।

47. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਂਡ. 'ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰੋ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ 'ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ' ਅਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਾਲ। ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮੂਲ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2015) 13 ਐਸਸੀਸੀ 605 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ:

"5. ਧਾਰਾ 436-ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਹੁਕਮ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ। ਧਾਰਾ 436-ਏ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ।

6. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 436-ਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 1-10-2014 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਰੇਕ ਜੇਲ੍ਹ/ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਰੱਖਣਗੇ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਅੱਧੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 436-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁਕਮ ਜੋ ਧਾਰਾ 436-ਏ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਤੁਰੰਤ. ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਮੁੱਖ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਗੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਜੇਲ੍ਹ/ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜੇਗਾ।"

48. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਕੈਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਟੱਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੋਡ "437 ਦੀ ਧਾਰਾ 437. ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।-1 [(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਣ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ-

(i) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ;

(ii) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (i) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (11) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼:]

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ।

(2) ਜੇ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ, ਧਾਰਾ 446ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਾਂਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦਿੱਖ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧਿਆਏ VI, ਅਧਿਆਇ XVI ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ XVII (1860 ਦਾ 45) ਜਾਂ

ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ, -

(ਏ) ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ,

(ਅ) ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ

(ਸੀ) ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰਮ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। , ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।]

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।

(5) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

(6) ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਕਤ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਵੇ।

(7) ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜੁਰਮ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਂਡ ਦੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰੇਗਾ।"

49. ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਵਾਰਨ ਹੇਸਟਿੰਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ। ਸਰ ਐਡਮੰਡ ਬੁਰਕੇ ਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬ੍ਰਾਇਨ, ਵਿਲੀਅਮ ਜੇਨਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਕ "ਦਿ ਵਰਲਡਜ਼ ਫੇਮਸ ਓਰੇਸ਼ਨਜ਼" ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ: ਫੰਕ ਐਂਡ ਵੈਗਨਲਸ ਕੰਪਨੀ, 1906:

"ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਦੀਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਓ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਆਂਗਾ; ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਓ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ, ਇਹ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕੁਫ਼ਰ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ

ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ; ਰੱਬ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ।"

50. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਪਰ ਅਪਵਾਦ ਉਦੋਂ ਆਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

51. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ, ਸਗੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

52. ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

53. ਧਾਰਾ 437 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ 437(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ। ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 437(1)(i) ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਅਤੇ 439 ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਉਪਬੰਧ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਜਾਂ ਮੌਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਟੀ, ਦਿੱਲੀ, (2001) 4 ਐਸਸੀਸੀ 280 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"7. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 437 ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।"

54. ਅਸੀਂ ਬਾਲਾਸਾਹਿਬ ਸਤਭਾਈ ਮਰਚੈਂਟ ਕੋਪ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ, 2011 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 1261 ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ:

"13. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, "ਅੰਬਰੀਸ਼ ਰੰਗਸ਼ੀ ਪਟਨਿਗੇਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

"17. ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 467 ਅਤੇ 409 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 437(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਜੇ। 2001 (4) ਐਸਸੀਸੀ 280. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਜੋ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਧਾਰਾ 409 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 467 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਜੋ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ । ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਜੁਰਮ ਹਨ। ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਵਿੱਚ 326, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ, ਜੋ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਕੈਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਧਾਰਾ 437(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਜੁਰਮ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ. ਮੈਂ ਤੁਲਾਰਾਮ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਨਾਗਪੁਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। v. ਸਮਰਾਟ 27 ਸੀਆਰਆਈ.ਐਲ.ਜੇ. 1926 ਪੰਨਾ 1063 ਅਤੇ ਸੱਤਿਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ

1981 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ. ਐਲ.ਜੇ. 1313. ਸਤਯਾਨ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਈ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:-

"7. ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 437(1) ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਸਿੱਖੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 437(1) ਵਿੱਚ "ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਰੰਗੂਨ ਕੇਸ ਐਚ.ਐਮ. ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੌਡਵਿਲ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, ਏਆਈਆਰ 1925 129: (1925) 26 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 427 ਧਾਰਾ 497 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ "ਮੌਤ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। 1898. ਪਰ ਉਹ ਕੇਸ ਮਹਿਮਦ ਯੂਸੂਫ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, ਏਆਈਆਰ 1926 ਰੰਗ 51: (1926) 27 ਕ੍ਰਿਏ ਐਲਜੇ 401) ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਰੰਗੂਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਲਈ ਬਦਲਵੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ "ਮੌਤ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ" ਵਾਕੰਸ਼ ਸਿਰਫ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਰਣਾ:

"ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ, ਸ਼ੁੱਧ ਅਨੁਭਵਵਾਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਚੋਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸੰਭਾਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਅੰਤਰ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਸੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਜੀਵਨ ਲਈ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਲਾਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (ਏਆਈਆਰ 1927 ਨਾਗ 53) (1926) 27 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 1063) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।

"8. ਤਰਕ "ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ" ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 326 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 420 ਐਲਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ।"

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਐਸ. 326, 409, 467 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ। ਆਦਿ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਦਲਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ (ਸੁਪਰਾ), ਪੈਰਾ 6 ਵਿਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ, ਜੋ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 306, 308, 314, 315, 316, 399, 400 ਅਤੇ 450 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 1 ਸ੍ਰੀ ਭੱਟ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 409 ਅਤੇ 467 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਈਸ਼ਾਨ ਵਸੰਤ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ" ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

"ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 437 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁੰਡਾ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜੁਰਮ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ.ਐਚ. ਅੰਬਰੀਸ਼ ਰੰਗਸ਼ਾਹੀ ਪਟਨਿਗੇਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭਾਟੀਆ, ਜੇ., 2010 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਏਐਲਐਲ ਐਮਆਰ (ਸੀਆਰਆਈ) 2775 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

55. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। .

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439

"439. ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

(1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਉਸ ਉਪ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ;

(ਬੀ) ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਇਤਨਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXX

XXX

(2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।"

56. ਸੈਕਸ਼ਨ 439 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਡੋਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

57. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 439 ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) (ਏ) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

58. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ। ਪਹਿਲਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵੰਡੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। . ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੀ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 440

"440. ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਮੀ। (1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰ ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।"

59. ਧਾਰਾ 440 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

60. ਇਲੀਨੋਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਲਾਗਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਫਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਲੀਨੋਇਸ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਵਾਧੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਨਕਦ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

61. ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੈਨੇਥ ਹੰਫਰੀ, ਐਸ247278 ਵਿੱਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ; 482 ਪੀ.3ਡੀ 1008 (2021), ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। . ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

IV.

.... ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪੂਰਨ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੰਭਵ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਜੋਖਮਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਜੋ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਸਟੈਕ ਬਨਾਮ ਬੋਇਲ (1951) 342 ਯੂ.ਐਸ. 1, 8 (ਜੈਕਸਨ, ਜੇ. ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ) ["ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਜੋਖਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਡ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਗਣਨਾ ਕੀਤਾ ਜੋਖਮ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ"]; ਈਐਫ. ਸਲੇਰਨੋ, ਸੁਪਰਾ, 481 ਯੂ.ਐਸ. ਪੀ. 751 'ਤੇ [ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਪਛਾਣੇ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ"]।)

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਵਾਂਝਾ ਹੋਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ "[i] ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਅਪਵਾਦ ਹੈ।" (ਸਾਲੇਰਨੋ, ਸੁਪਰਾ, 481 ਯੂ.ਐਸ. ਪੀ. 755 'ਤੇ।)

V

ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ: "ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਅਪਵਾਦ ਹੈ।" (ਸਾਲੇਰਨੋ, ਸੁਪਰਾ, 481 ਯੂ.ਐਸ. ਪੀ. 755 'ਤੇ.) ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ (2) ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਵਿਕਲਪ ਉਹਨਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। (ਵੇਖੋ ਹੰਫਰੀ, ਸੁਪਰਾ, 19 ਕੈਲ. ਐਪ. 5ਵਾਂ ਪੰਨਾ 1026 'ਤੇ।) ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਖਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਾਡੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ, ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਹੈ।"

62. ਸੈਕਸ਼ਨ 440 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੈਪਟਰ XXXII ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰ ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਇਹ ਵਧੀਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਰੀਲੀਜ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436,437, 438 ਅਤੇ 439 ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਬਾਂਡ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, 1980 (1) ਐਸਸੀਸੀ 81 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

"8. ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੱਧਰ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁਦਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧੀਨ ਭੱਜਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਸੈਕਸ਼ਨ 440, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.] ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ 1966 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਭਾਵ:

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ। , ਵਿੱਤੀ ਵਸੀਲੇ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਡਾਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ। [18 ਯੂਐਸ ਐਸ. 3146(6)]

ਇਹ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਮੁਦਰਾ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਰੀਲੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ. ਬਹੁਤ ਘੱਟ. ਦੇਖੋ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. [(1978) 4 ਐਸਸੀਸੀ 47]"

ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਏ ਅਤੇ ਬੀ

63. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਗੇ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਏ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ (ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੀ)

64. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) 'ਤੇ ਆਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਖ਼ਤੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ ਵਿੱਚ

ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਖ਼ਤੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਕਠੋਰਤਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਿਰਣਾ ਓਨਾ ਹੀ ਜਲਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣਾਂ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਏ. ਨਜੀਬ, (2021) 3 ਐਸਸੀਸੀ 713:

"15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਇਸਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਮੇਟੀ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ) ਅੰਡਰਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ (ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 731, ਪੈਰਾ 15: 1995 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 39), ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ. ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੈਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੀਆਂ।"

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1994) 6 ਐਸਸੀਸੀ 731:

"15... ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਜਿਹੜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਅਰਥ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36(1) ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ" ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇ, ਐਲਈ ., ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ (IV) ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ., ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1980) 1 ਐਸਸੀਸੀ 98 1980 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 40], ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1986) 4ਐਸਸੀਸੀ 481: 1986 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 511] ਅਤੇ ਕਦਰਾ ਪਹਾੜੀਆ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1983) 2 ਐਸਸੀਸੀ 104: 1983 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 361] ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36(1) ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ 4-1-1991 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 36(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਪਹਿਲੀ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਗ੍ਰੇਟਰ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ; 36(2) 6-4-1991 ਨੂੰ 29-5-1989 ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਜਦੋਂ 1989 ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਗਠਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ, ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਏ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ (i) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਰਨ ਕਿਹਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਐਕਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36(1), ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 37 ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1994) 3 ਐਸਸੀਸੀ 569: 1994 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 899) ਵਿੱਚ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ [(1992) 1 ਐਸਸੀਸੀ 225: 1992 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 93], ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਵਿਰਵੇ ਦੀ

ਮਿਆਦ ਬੇਲੋੜੀ ਲੰਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਾਂਝੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਦੂਰਬੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਪਾਅ ਕੀ ਹੈ? ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਗਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਸਾਡੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ (ਅਪਰਾਧਾਂ) ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ 'ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ 50% ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਰਕਮ ਲਈ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਜੇਕਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਸੇ ਰਕਮ ਲਈ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।

(ii) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ (ਅਪਰਾਧਾਂ) ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ (i) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਸਮਾਨ ਰਕਮ ਲਈ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 50.000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(iii) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ (ਅਪਰਾਧਾਂ) ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਰਕਮ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਵੇ।

(iv) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 31-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ (i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਵਿਚਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ:

(i) ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬ ਭੇਜੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

(ii) ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ,

(iii) ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਅਤੇ (iii) ਵਿਚਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਚ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ;

(iv) ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਨ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਤਾਵਾਸ/ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ;

(v) ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ;

(vi) ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਕਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(vii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(viii) ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

16. ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਇੱਕ-ਵਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਦੀ

ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।"

65. ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 170 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਹੈ। ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਡੀ ਚਰਚਾ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਾਂਗੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਵਰਗੀ ਪਰਮਾਣੂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਉਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 440 ਤਹਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਮੰਨਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ (ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਡੀ।

66. ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। (2020) 13 ਐਸਸੀਸੀ 791, ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ, ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰੇਗਾ: -

ਉਦਾਹਰਣਾਂ

ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, (2020) 13 ਐਸਸੀਸੀ 791:

23. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਚਤ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਮੰਤਵ ਲਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਵਿੱਤੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵੀ "ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ

ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਿਪਲ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਈਪੌਡ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਕੱਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

• ਸੰਜੇ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀ। (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 40:

"39. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: ਮੁੱਢਲਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। , ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

40. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣਾ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣਾ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ.

XXX XXX XXX

46. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ

ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਸੀਬੀਆਈ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀਬੀਐਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਖਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

67. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਕ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੁਰਲੱਭਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਾਹ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੰਡਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਲਗਾਤਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

68. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੂਤ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਅਸਫਲਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖੇ। ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੁਜਾਰੀ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਨਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 427 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ:

"67. ਮਨੁੱਖੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 482 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ"। ਧਾਰਾ 482, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤ ਹੈ। ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਿਰਾ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ: ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਵੈਟ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 561-ਏ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ,

ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ [ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ, 1973] ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਰਾਹੀਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇ। . ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਖਾਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਤੋਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਖਾਸ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ। ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇਗੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। , ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਆਵੇ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਮਨੁੱਖੀ ਯੁੱਗਾਂ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਓਨੀ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਨਾਲ, ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਧੂੜ ਭਰੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ (ਨਾ ਕਿ) ਦੁਆਰਾ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਮੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

69. ਅਸੀਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬੇਲ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਐਕਟ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1976 ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਾਂਗੇ:

"ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ। 4.-(1) ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ।"

70. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

71. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਵਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦਾ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

72. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਐਕਟ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣ, ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਬਾਂਡ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਸਿਵਾਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਹਿਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਜ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ।

ਸੰਖੇਪ/ਸੰਕਲਪ

73. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬੀ) ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੀ) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੀ) ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 07.02.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 2018 ਦਾ 7608 ਅਤੇ

ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਯਾਨੀ 2020 ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 109, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ।

ਈ) ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 88, 170, 204 ਅਤੇ 209 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਫ) ਸਿਧਾਰਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਜੀ) ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਚ) ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 440 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

i) ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਡਹਾਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 440 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਜੇ) ਭੀਮ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 436ਏ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੇ) ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜੇਕਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਐਲ) ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ/ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

74. ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

75. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2021 ਦਾ ਐਮ.ਏ. 1849 ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2022 ਦਾ ਐਲ.ਏ. ਐਨਓ.51315, ਦਖਲ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਆਈ.ਏ. 2021 ਦਾ ਨੰਬਰ 164761, 2021 ਦਾ 148421 ਅਤੇ 2021 ਦਾ ਐੱਮ.ਏ. ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 29164 (2021 ਦਾ ਐਲਏ. ਨੰ. 154863), ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਦਿਸ਼ਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਾਅਦ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਸੂਚੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਰੂਪਾਂਸ਼ੀ ਵਿਆਂਗ, ਐਲਸੀਆਰਏ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate